

ลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วยที่มีอาการชักจากภาวะน้ำตาลในเลือดสูงและไม่มีสารคีโตนในเลือด

พญ.จิตรา นันท์ จันท์อ่อน, รศ.นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า

และกลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

เนื่องจากในขณะนี้ยังไม่มีเกณฑ์การวินิจฉัยการชักจากภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ที่ชัดเจน ทั้งยังไม่เป็นที่รู้จักของแพทย์โดยทั่วไป ถึงแม้เป็นภาวะที่พบบ่อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่แพทย์ยังให้การวินิจฉัยได้ช้า และผู้ป่วยบางรายยังได้รับยากันชัก ซึ่งเสี่ยงต่อผลข้างเคียงของยาโดยไม่จำเป็น หากสามารถศึกษาพบลักษณะทางคลินิกเฉพาะของผู้ป่วยกลุ่มนี้ จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการส่งตรวจต่าง ๆ เช่น เอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง โดยเฉพาะในโรงพยาบาลที่ไม่สามารถส่งตรวจได้ จะสามารถให้การรักษาได้รวดเร็ว ซึ่งจะเป็นการลด morbidity และ mortality ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วย nonketotic hyperglycemic induced seizures (NKHS)

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษาลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วย NKHS ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 โดยศึกษาถึงประเภทของการชัก ระยะเวลาตั้งแต่เกิดอาการจนหยุดชัก ระดับน้ำตาลในเลือด ออสโมลาลิตีในเลือดขณะแรกรับและหลังจากควบคุมการชักได้ การได้รับยากันชัก ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ การชักซ้ำ และผลการรักษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาเชิงพรรณนา

วิธีดำเนินการวิจัยและประชากร

เกณฑ์การวินิจฉัย คือผู้ป่วยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่ถูกวินิจฉัยว่าชักจากน้ำตาลในเลือดสูงทุกราย มาพบแพทย์ด้วยอาการชัก ซึ่งกำลังชักอยู่หรือเพิ่งหยุดชักไป หรือมีอาการชักเกิดขึ้นระหว่างพักรักษาตัวในโรงพยาบาลด้วยโรคอื่น ร่วมกับต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าน้ำตาลในเลือดสูงกว่าหรือเท่ากับ 290 mg/dl (16.11 mmol/L)
2. ผู้ป่วยที่มี serum osmolality มากกว่าหรือเท่ากับ 288 mOsm/L
3. อาการชักหยุดหลังจากระดับน้ำตาล และ osmolality ลดลงสู่ปกติ
4. ผู้ป่วยต้องได้รับการตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมองหรือสแกนแม่เหล็กไฟฟ้าสมอง

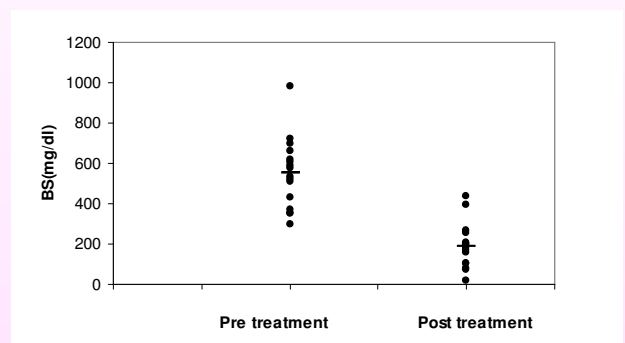
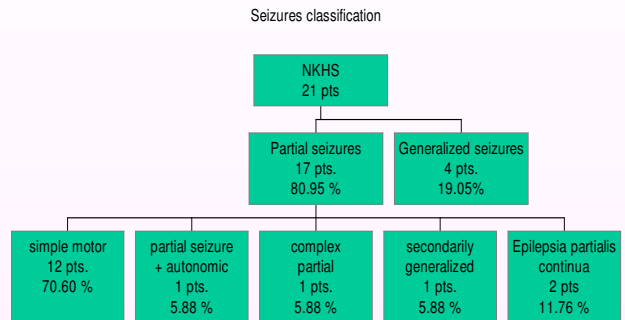
ผลการศึกษา

ผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวานอยู่เดิม 8 ราย อีก 13 ราย (ร้อยละ 61.90) ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยโรคเบาหวานมาก่อน โดยระยะเวลาตั้งแต่เริ่มมีอาการชัก จนมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาล เร็วที่สุด 4 ชั่วโมง นานที่สุด 336 ชั่วโมง (118.43 ± 118.28 ชั่วโมง) จำนวนครั้งของการชัก ต่ำสุด 1 ครั้ง สูงสุด 146 ครั้ง (44.90 ± 52.53 ครั้ง)

ระยะเวลาตั้งแต่หลังระดับน้ำตาลในเลือดต่ำกว่า 290 mg% จนกระทั่งหยุดชักเร็วที่สุดคือหยุดชักทันทีหลังให้การรักษานานที่สุดคือ 264 ชั่วโมง (38.61 ± 77.42 ชั่วโมง) ระยะเวลาของการชักแต่ละครั้ง สั้นที่สุด 1 นาที นานที่สุด 30 นาที (4.52 ± 6.44 นาที)

ชนิดของการชัก รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 1 โดยพบว่าร้อยละ 80.95 เป็นการชักชนิด partial seizure และระดับน้ำตาลแรกรับกับระดับน้ำตาลภายหลังควบคุมการชักได้ เป็นดังรูปที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงชนิดของการชัก

รูปที่ 1 แสดงค่าระดับน้ำตาลก่อนและหลังการรักษา

ผู้ป่วยเกิดการชักซ้ำ 6 ราย (ร้อยละ 28.57) เกือบทุกรายของผู้ป่วยในกลุ่มนี้มีลักษณะของการชักซ้ำเป็นชนิดเดียวกันกับครั้งแรก ผู้ป่วยทุกรายสามารถควบคุมการชักได้ก่อนออกจากโรงพยาบาลและไม่มีผู้ป่วยรายใดเสียชีวิต

วิจารณ์

จากผลการศึกษาพบว่าลักษณะทางคลินิกของ NKHS คือการชักชนิด partial seizure ร้อยละ 80.95 และเริ่มชักที่แขนซ้ายมากที่สุด (ร้อยละ 47.62) ผู้ป่วยร้อยละ 61.90 ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยการเป็นเบาหวานมาก่อน ระยะเวลาตั้งแต่เกิดอาการชักจนมาพบแพทย์ โดยเฉลี่ย 118.43 ชั่วโมง (4.93 วัน) แสดงว่าอาการชักของผู้ป่วยมักไม่ได้ออกให้เกิดความเจ็บปวด หมดสติ หรืออึ้นย่นหนึ่งคือ ไม่มีความรุนแรงหรืออันตรายร้ายแรงที่ส่งผลให้ผู้ป่วยต้องรีบมาโรงพยาบาล การรักษามาระดับน้ำตาล ผู้ป่วยทุกรายควรควบคุมการชักโดยการควบคุมระดับน้ำตาล โดยไม่จำเป็นต้องตรวจ CT-brain และไม่ต้องให้ยากันชัก

สรุป

ผู้ป่วย NKHS ส่วนใหญ่เป็นการชักชนิด partial seizure ทุกรายควบคุมการชักด้วยการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ระยะเวลาตั้งแต่เกิดอาการจนควบคุมการชักได้เฉลี่ย 7.45 วัน ทุกรายสามารถควบคุมการชักได้ก่อนกลับบ้านโดยไม่ได้รับยากันชักต่อเนื่อง ผู้ป่วยที่มีลักษณะการชักแบบ partial seizures ควรได้รับการตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดเสมอเพื่อการวินิจฉัยและการรักษาที่รวดเร็ว

รายชื่อกรรมการในกลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก

1. ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ	6. ผศ.พญ.วรินทร์ธร พุทธิรักษ์	10. ผศ.พญ.ศรินทร์ ภูนิม
2. รศ.นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า	7. ผศ.นพ.ณรงค์ เสือวิเศษแพทย์	11. อ.ญ.สุนิ เลิศสิงขม
3. รศ.เจียมจิต แสงสุวรรณ	8. ผศ.พญ.สุดา วรรณประสาธ	12. กญ.สุกัญญา ดันตาปาล
4. รศ.พญ.สุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล	9. ผศ.พญ.ศิริพร เทียมเก่า	13. อ.นพ.สุรินทร์ แซ่ตั้ง
5. ผศ.อภรณ์ ไชยาค่า		